

Εισαγωγή στην Αρχαία Ιστορία(55AY2)

Διδάσκων: A. Farrington
eduserv@otenet.gr, **Skypename: andrew.farrington32**

Ενότητα 1: Πληροφορίες για το μάθημα και για την γραπτή εξέταση

1. [Ο διδάσκων, ο σκοπός, το περιεχόμενο του μαθήματος και τα κείμενα προς μελέτη](#)
2. [Διδακτικές Ενότητες του μαθήματος](#)
3. [Οδηγίες για την εξέταση του εξαμήνου](#)

*

1. Ο διδάσκων, ο σκοπός, το περιεχόμενο του μαθήματος και τα κείμενα προς μελέτη

Ο Διδάσκων: Andrew Farrington (email: eduserv@otenet.gr). Όταν ο διδάσκων δεν είναι διαθέσιμος, για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφόρηση η επικοινωνία γίνεται με αυτόν μόνο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (eduserv@otenet.gr). Επιβάλλεται να εξασφαλίσει κάθε φοιτητής/-τήρια ηλεκτρονική διεύθυνση (κατά προτίμηση μέσω του webmail που προσφέρει σε κάθε φοιτητή/τρια το Δημοκρίτειο ή μέσω κάποιου δωρεάν παροχέα (Yahoo, Hotmail, κτλ.)), για την διευκόλυνση επικοινωνίας με τον διδάσκοντα. Επίσης, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί, αν θέλει, να επικοινωνήσει μαζί με το διδάσκοντα μέσω Skype. Το Skypename του κ. Φαρρινγκτον είναι andrew.farrington32.

Ο Σκοπός του μαθήματος:

Ο Σκοπός του μαθήματος: Στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζεται η φύση και μεθοδολογία της αρχαίας ελληνικής ιστορίας με έμφαση στη φύση και την εμβέλεια κάλυψης των πρωτογενών πηγών και επομένως στη δέουσα προσέγγιση και χρήση τους από τον/την αρχαίο/α ιστορικό. Κατά το δεύτερο μέρος παρουσιάζεται μια επισκόπηση της αρχαίας ιστορίας από την Αρχαϊκή εποχή έως τα Ελληνιστικά χρόνια, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο το αντικείμενο μελέτης επηρεάζεται από την φύση των διαθέσιμων πρωτογενών πηγών.

Με την επιτυχη ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/θ φοιτητής θα είναι σε θέση να κατανοεί την φύση της αρχαίας ιστορίας και τις διαφορές μεταξύ άλλων ειδών ιστοριογραφίας.

Διδακτικές μονάδες/ECTS: 5

Κείμενα προς μελέτη:

Το εγχειρίδιο προς μελέτη θα είναι...

Mossé C., Gourbeillon-Schnapp A., *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας (2.000 - 31 π.Χ.)* (Αθήνα, 2005)

ή

Pomeroy, S. B., Burnstein, S. M., Donlan, W., Roberts, J. T., *Συνοπτική ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας: Πολιτική, Κοινωνία και Πολιτισμός* (Αθήνα, 2011)

Ας σημειωθεί ότι το εγχειρίδιο-σύγγραμμα απλώς αποτελεί ανταλλακτική πηγή πληροφοριών, το οποίο συνοδεύεται και συμπληρώνεται από τις σημειώσεις του διδάσκοντα, οι οποίες εκφράζουν τις απόψεις του και μπορεί να διαφέρουν από λίγο έως αρκετά από τις ιδέες και ερμηνείες που παρουσιάζονται στο εγχειρίδιο. Δουλειά του/της φοιτητή/-τριας καθίσταται στην εκτίμηση των διάφορων απόψεων των ιστορικών, με βασικό εργαλείο και κριτήριο τις αρχαίες αρχαιολογικές και γραπτές πηγές.

2. Διδακτικές Ενότητες του μαθήματος

Το μάθημα θα έχει τις εξής διδακτικές ενότητες.

1. Πληροφορίες για το μάθημα και για την γραπτή εξέταση.
2. Η φύση της αρχαίας ελληνικής ιστορίας: Πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές
3. Η πόλις και η αρχαία ελληνική δημοκρατία.
4. Ιστορική Αφήγηση Α': Από το τέλος του Μηδικών πολέμων μέχρι το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου.
5. Αρχαία ελληνική θρησκεία.
6. Ιστορική Αφήγηση Β': Από το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου μέχρι τη Μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)
7. Η δουλεία
8. Ιστορική Αφήγηση Γ': Η Ελληνιστική Εποχή και η άνοδος της Ρώμης

Θα έχει έλεγχο προόδου μετά τις ενότητες 3, 5 και 7, που θα εξετάσουν την γνώση της ύλης των δύο προηγούμενων ενοτήτων.

3. Οδηγίες για την εξέταση του εξαμήνου

Η εξέταση του εξαμήνου θα έχει την εξής μορφή: Θα αποτελείται από δυο μέρη, εκ των οποίων το πρώτο θα συμβάλλει κατά 70% (70 μονάδες) στο συνολικό βαθμό του φοιτητή για την γραπτή εξέταση, και το δεύτερο θα συμβάλλει κατά 30% (30 μονάδες). Το πρώτο μέρος θα έχει τρία σκέλη, εκ των οποίων το πρώτο θα κερδίσει έως και 10 μονάδες. Το δεύτερο και το τρίτο θα πάρουν έως 30 και 20 μονάδες αντιστοίχως.

Το πρώτο σκέλος θα αποτελείται από **10 ερωτήσεις** (5 μονάδες) πολλαπλής απάντησης του εξής τύπου:

Οι Ρωμαίοι δεν κατέκτησαν...			
(α) την Καρχηδόνα	(β) την Σικελία	(γ) την Αίγυπτο	(δ) την Ιρλανδία

Το δεύτερο σκέλος (60 μονάδες) θα αποτελείται από **τρία κείμενα, των οποίων το καθένα θα έχει έως πέντε λάθη**. Ο/η φοιτητής/-τρια καλείται να εντοπίσει τα πιθανά λάθη υπογραμμίζοντάς τα και να τα διορθώσει. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί το εξής.

Το 336 π.Χ., ο Αλέξανδρος Γ', 'ο Μέγας Αλέξανδρος', υιός του Φιλίππου Γ' της Μακεδονίας, ενθρονίζεται. Τα νέα της δολοφονίας του πατέρα του μονάρχη προκαλούν τους Αθηναίους σε εξέγερση, την οποίαν ο Αλέξανδρος, καταπνίγει λεηλατώντας την Αττική. Εισβάλλοντας στην Μικρά Ασία το 334 π.Χ., ο βασιλιάς την διασχίζει κατευθείαν, καταλήγοντας στην Τύρο, όπου ο ιερέας του μαντείου του Απόλλωνα τον χαιρετά με τα λόγια 'Παι Διός'. Στη συνέχεια κατεβαίνει στην Αίγυπτο, αλλά οι κινήσεις του Δαρείου τον αναγκάζουν να επιστρέψει στην Μικρά Ασία, όπου νικά τον αυτοκράτορα στα Γαυγάμηλα το 331 π.Χ., βάζοντας με αυτόν το τρόπο οριστικό τέλος στην ύπαρξη της Περσικής αυτοκρατορίας

1ο λάθος: Ο πατέρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου ήταν ο Φιλίππος Β'.

2ο λάθος: Οι Θηβαίοι, έχοντας ακούσει φήμες ότι δολοφονήθηκε ο Αλέξανδρος ο ίδιος, ειδαναστάτησαν....

3ο λάθος: Ο Αλέξανδρος δεν διέσχισε κατευθείαν την Μικρά Ασία, εφόσον πέρασε πρώτα από την δυτική ιθαλία, όπου να στραφεί προς την ενδοχώρα της.

4ο λάθος: Ο ιερέας του μαντείου του Αμμώνιος της Αιγύπτου χαιρέτησε τον Αλέξανδρο με αυτά τα λόγια'

Στο τρίτο σκέλος (5 μονάδες) θα έχει ερωτήσεις διαφόρων ειδών με σύντομες απαντήσεις. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα εξής:

Να αναφέρετε το όνομα τριών βασιλείων της Ελληνιστικής εποχής

(α) _____ (β) _____ (γ) _____ »

ή

«Σημειώστε 'ΣΩΣΤΟ', αν το περιεχόμενο της πρότασης είναι αληθές. Αν δεν είναι αληθές, γράψτε στον κενό χώρο ολόκληρη την πρόταση με διορθωμένα τα λάθη»

'Οι Πτολεμαίοι κρατούσαν όλη την Μικρά Ασία': _____ »

ή

«Να βάλετε τα εξής ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά:

- (α) Η μάχη του Ακταίου
- (β) Οι φοινικικοί Πόλεμοι
- (γ) Ο θάνατος του Μεγάλου Αλεξάνδρου

(α) _____ (β) _____ (γ) _____ »

Σημειωτέον ότι ο βαθμός για το πρώτο μέρος πρέπει να είναι πάνω από την βάση (35/70) για να προσμετρηθεί ο βαθμός για το δεύτερο (ερώτηση κρίσεως). Αν ο βαθμός για το πρώτο μέρος είναι λιγότερα από 35/70, τότε θα ληφθεί υπόψη η απάντηση για το δεύτερο.

Στο δεύτερο μέρος (30 μονάδες) ο φοιτητής καλείται να απαντήσει σε **μια** ερώτηση συνδυασμού ανάπτυξης και κρίσεως. Θα επιλέξει **μια** εξεταστική ενότητα από τις ακόλουθες τρεις, για την οποίαν θα προετοιμαστεί σε βάθος ως προς τα τρία θεματά της. Στην εξέταση θα κληθεί να απαντήσει σε μια ερώτηση βασισμένη σε ένα από τα τρία θέματα που έχουν προετοιμαστεί. Δεν χρειάζεται να δηλωθεί η ενότητα πριν από την εξέταση.

Εξεταστικές Ενότητες	Θέματα
Α'	Η πόλις και η αρχαία ελληνική δημοκρατία.
	Ιστορική Αφήγηση Α': Από το τέλος του Μηδικών πολέμων μέχρι το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου.
	Αρχαία ελληνική θρησκεία.
Β'	Ιστορική Αφήγηση Β': Από το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου μέχρι τη Μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)
	Η πόλις και η αρχαία ελληνική δημοκρατία.
	Η δουλεία
Γ'	Αρχαία ελληνική θρησκεία.
	Η δουλεία
	Ιστορική Αφήγηση Γ': Η Ελληνιστική Εποχή και η άνοδος της Ρώμης

Προσέγγιση και προτεινόμενη προετοιμασία: Σαν προετοιμασία, ο/η φοιτητής/ήτρια πρέπει να διαβάσει τουλάχιστον (α) τις σελίδες του συγγράμματος σχετικές με τα τρία θέματα της εξεταστικής ενότητας που έχει επιλέξει ο/η φοιτητής/τρια, δηλ. στις 245-460 του *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας (2.000 - 31 π.Χ.)* ή 189 – 394 και 453 - 495 του *Συνοπτική ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας: Πολιτική, Κοινωνία και Πολιτισμός*, και (β) τις σημειώσεις του καθηγητή.

Εξάλλου, προτείνεται να διαβάσει ο/η φοιτητής/-ρια ό, τι άλλο μπορεί να συμβάλλει στην διαμόρφωση μιας πλήρους εικόνας του σχετικού θέματος. Ως πρώτο βήμα μόνο προς την εμπάθυνση της γνώσης του σχετικού θέματος συνιστάται η χρήση της *Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους*. Καλό θα ήταν κατά την διάρκεια της προετοιμασίας του/της να ψάξει στην βιβλιοθήκη του Τμήματος Ιστορίας και Εθνομολογίας και του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας (που βρίσκεται στην Πανεπιστημιούπολη) για άλλη ύλη για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του/της για τα θέματα που έχει επιλέξει.

Δεν πρέπει υπό κανένα όρο να αποστηθίσει ο/η φοιτητής/-ρια κείμενο και να το αναπαράγει στην εξέταση, πράγμα που θα λειτουργήσει εις βάρος του βαθμού του/της. Αναμένεται ο /η φοιτητής/-τρια να αναπτύξει όσο μπορεί τα θέματα που θα διαλέξει. Ο/η φοιτητής/-ρια θα πάρει καλύτερο βαθμό, ιδιαίτερα αν δείξει μια ιστορικά ευρεία γνώση του τομέα. Εξάλλου, θα πάρει ψηλότερο βαθμό, δείχνοντας γνώση των αρχαίων πηγών και των σχετικών αρχαιολογικών ενδείξεων.